

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

IŠVADA

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2017-09-06

Klaipėda

Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau- Tarnyba), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarka), 7 punktu, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), atliko Tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą. Nustatymą atliko Savivaldybės kontrolieriaus 2017 m. rugpjūčio 11d. įsakymu Nr. KAT1-(1.1)-11 paskirta Kontrolės ir audito tarnybos patarėja Marina Adomaitė.

Tarnybos veiklos vertinimas atliktas už laikotarpį nuo 2016 m. III ketv. iki 2017 m. III ketv. Nustatant Tarnybos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atlikta Tarnybos veiklos sričių analizė, peržiūrėti teisės aktai, reglamentuojantys institucijos veiklą, Tarnybos vidaus dokumentai.

Klaipėdos miesto savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš savivaldybės biudžeto, kurios veiklos tikslas – prižiūrėti, ar teisėtai efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir kiti piniginiai ištekliai¹.

Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos funkcijos įtvirtintos veiklos nuostatuose, patvirtintuose 2008 m. gruodžio 24 d. sprendimu „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 3 str. 4 d., Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos nuostatai, 2 ir 12 p.

kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos nuostatų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kuriose nustatytos tokios Tarnybos funkcijos:

- atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse;
- kiekvienais metais iki liepos 15 dienos rengia ir Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka teikia Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio;
- rengia ir teikia Savivaldybės tarybai reikalingas išvadas dėl Savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už Savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas;
- rengia ir teikia Savivaldybės tarybai reikalingas išvadas, suteikiančias Savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas; Savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadas galutiniam koncesijos sutarties projektui;
- rengia ir Savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias Savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygas; Savivaldybės tarybai nustačius viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygas, iki partnerystės su privačiais subjektais sutarties pasirašymo rengia išvadas galutiniam partnerystės su privačiais subjektais sutarties projektui;
- rengia ir Savivaldybės tarybai teikia reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų grąžinimo;
- Valstybės kontrolės prašymu teikia Tarnybos atliktų auditų ataskaitas ir darbo dokumentus audito išorinei peržiūrai atlikti;
- atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas.

Atliekant vertinimą buvo analizuojami Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje numatyti kriterijai, į kuriuos atsižvelgiant nustatomos įstaigos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Siekiant pateikti motyvuotą išvadą dėl įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo: 1) nustatoma Tarnybos veiklos sričių atitiktis LR Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams; 2) įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas.

Įvertinus atliktą analizę, konstatuotina, jog kai kurios Tarnybos veiklos sritys atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytus kriterijus ir tai gali sąlygoti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

1. Kriterijus – „Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika“

Analizuojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo užfiksuoti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejai. Taip pat nebuvo užfiksuoti kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejai. Savivaldybės kontrolierius pranešimų apie galimus korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar kitų panašių teisės pažeidimų faktus negavo.

2. Kriterijus – „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“

Pagrindinės Tarnybos funkcijos yra susijusios su kontrolės ir priežiūros vykdymu.

Tarnybos atliekamas kontrolės ir priežiūros funkcijas reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. Išsamiau auditų procedūros ir reikalavimai yra nustatyti Valstybinio audito reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais bei papildymais), Tarptautiniuose aukščiausiųjų audito institucijų standartuose (INTOSAI standartai). Auditų atlikimo detali tvarka yra nustatyta Finansinio ir teisėtumo audito vadove, patvirtintame Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2013 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-8 (toliau - Finansinio ir teisėtumo audito vadovas).

Tarnybos tinklapyje skelbiamos atliktų auditų ataskaitos bei išvados, patikrinimų aktai, metinis Tarnybos veiklos planas, Savivaldybės kontrolierius metinę veiklos ataskaitą pristato viešame savivaldybės tarybos posėdyje. Šiais veiksmais visuomenė informuojama apie Tarnybos veiklą.

Tarnybos nuostatuose yra apibrėžtos Tarnybos valstybės tarnautojų teisės ir pareigos, jų atliekamos funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose.

Analizuojant šią sritį, naudotasi Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) priede pateiktu klausimynu (1 priedas).

Auditi ar patikrinimai Tarnyboje pradedami tik gavus Savivaldybės kontrolieriaus pavedimą (LR Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 10 d. 1 p.). Savivaldybės kontrolierius tvirtina ateinančių metų veiklos planą, tačiau prieš tai jo projektą turi suderinti su savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, su šio plano projektu turi supažindinti Valstybės kontrolę ir savivaldybės centralizuotą vidaus audito tarnybą, prireikus planą tikslina bendra plano tvirtinimo tvarka (LR Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 9 d. 3 p.). Šiais reikalavimais yra sumažinama rizika, kad Tarnybos pareigūnai, pasinaudodami savo tarnybine padėtimi, siekdami kitų, ne Tarnybos veiklos tikslų, galėtų nepagrįstai daryti įtaką ar kitaip paveikti jų priežiūros kompetencijai priskirtus subjektus.

Siekiant išvengti korupcijos, pasirenkant tikrinamas įstaigas, griežtai vadovaujamosi Finansinio ir teisėtumo audito vadovo reikalavimais, prieš pradėdant naują auditą pasirašomos nešališkumo deklaracijos, įstaigų tikrinimui vietoje visuomet siunčiami ne mažiau kaip du asmenys. Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2014-2017 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plane taip pat buvo numatyta papildoma priemonė - darbuotojams, prieš einant tikrinti įstaigas, pasirašytinai primenama apie taikomą atsakomybę dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų.

Savivaldybės kontrolieriaus 2012 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. K1-3.1-27 buvo patvirtintos Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos audito kokybės valdymo taisyklės, kurių tikslas – nustatyti auditų kokybės užtikrinimo ir kontrolės procedūras, kad būtų galima garantuoti atliekamų auditų kokybės vertinimo nuoseklumą, priežiūrą ir peržiūrą, ataskaitų ir išvadų kokybę, atitiktį teisės aktams ir taikomiems standartams. Pažymėtina, jog siekiant išvengti korupcijos rizikos, auditams/patikrinimams atlikti skiriama ne po vieną, o po mažiausiai du Tarnybos darbuotojus. Visos šios priemonės maksimaliai riboja darbuotojų galimybę viršyti teisės aktuose nustatytas kompetencijų ribas ir tokiu būdu eliminuojamos korupcijos pasireiškimo galimybės.

Taip pat 2016 m. liepos 7 d. Savivaldybės kontrolieriaus įsakymu Nr. KAT1-(1.1)-1 buvo patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodeksas, reglamentuojantis Tarnautojų elgesį atliekant pareigas Tarnyboje ir laisvu nuo pareigų atlikimo laiku.

3. Kriterijus – „Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti“

Tarnyboje dirbančių valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti.

4. Kriterijus – „Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“

Tarnybos veikla nėra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. LR Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 10 d. 4 p. Kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojams suteikta teisė tik nustatytais atvejais surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolą, tačiau nesuteikti įgaliojimai nagrinėti pačias administracines bylas (nuo 2017 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 13, 15 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymu (2015 m. birželio 25 d. Nr. XII-1887) ši funkcija buvo panaikinta).

5. Kriterijus – „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“

LR Vietos savivaldos įstatyme numatyta, jog Savivaldybės kontrolės ir audito funkcijoms įgyvendinti savivaldybės taryba savivaldybės kontrolieriaus teikimu steigia (kai savivaldybės gyventojų skaičius yra mažesnis kaip 30 tūkstančių gyventojų, gali steigti) juridinį asmenį –

savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą. Šiai tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako savivaldybės kontrolierius (27 str. 2 d.). Savivaldybės taryba savivaldybės biudžete nustato Tarnybai skiriamų asignavimų dydį, o Tarnybos finansinį, ūkinį, materialinį aptarnavimą atlieka Savivaldybės administracija, neviršydamą Tarnybos išlaidų sąmatos, įstatymo numatyta tvarka (Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos nuostatų 4 p., 9 p.).

Tarnybai ar atskiriems jos valstybės tarnautojams nėra suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su valstybės ar savivaldybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo srityje, tačiau įstaiga turi galimybę vykdyti viešuosius pirkimus, todėl laikytina, jog Tarnyba aukščiau minėtą 5 kriterijų iš dalies atitinka.

Siekiant užtikrinti teisėtą, efektyvą ir sklandų viešųjų pirkimų organizavimą Savivaldybės kontrolierius, atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimus, 2015 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. KAT1-(1.1)-1 patvirtino naujas Supaprastintų viešųjų pirkimų taisykles, kurios nuo 2017 m. liepos 1 pasikeitus Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, neteko galios. 2017 m. rugpjūčio 9 d. Savivaldybės kontrolieriaus įsakymu Nr. KAT1-(1.1)-9 buvo patvirtintas Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas. Taip pat, 2016 m. vasario 19 d. bei 2017 m. kovo 15 d. buvo patvirtinti ir Tarnybos tinklalapyje patalpinti 2016 ir 2017 metais planuojamų vykdyti mažos vertės viešųjų pirkimų planai. Skundų dėl Tarnybos vykdytų supaprastintų viešųjų pirkimų nebuvo gauta.

6. Kriterijus – „Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija“

Tarnybos veikla nėra susijusi su informacijos įslaptinimu ar išslaptinimu, įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga. Tarnyboje nėra darbuotojų, kurie yra įslaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai.

7. Kriterijus – „Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų“

Specialiųjų tyrimų tarnyba įstaigoje neatliko korupcijos rizikos analizės.

Išvados:

1. Tarnybos veiklos sritys formaliai atitinka LR Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytą kriterijų „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“ bei iš dalies atitinka kriterijų „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“ (dėl viešųjų pirkimų).

Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog Tarnybos veikla, Tarnybos darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuota, jokių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų įstaigoje nebuvo užfiksuota, pranešimų apie galimai netinkamai atliekamas Tarnybos darbuotojų pareigas, piktnaudžiavimą ar kitas galimai korupcinio pobūdžio

nusikalstamas veikas, ūkio subjektų skundų dėl atliktų supaprastintų viešųjų pirkimų vykdymo taip pat negauta, darytina išvada, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė Tarnyboje yra labai maža.

2. Siekiant maksimaliai sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę Tarnybos veikloje, pritartina pasiūlymui periodiškai per Tarnybos darbuotojų susirinkimus priminti apie korupcijos grėsmes bei taikomą atsakomybę, taip pat, esant poreikiui, organizuoti/dalyvauti mokymuose korupcijos prevencijos, antikorupcijos temomis.

Savivaldybės kontrolierė

Daiva Čeporiūtė